

MERHABA

Ortadoğu’da “Arap Baharı” sonrasında savaş koşulları ağırlaşarak devam ediyor. Vesayet savaşları olarak da adlandırılan bu süreç, birçok araştırmacının da belirttiği üzere, dünya savaşları olarak adlandırılan savaş dönemlerine benziyor; siyasi ve ekonomik arena hegemonya kriziyle, kapitalizm kriziyle tarif ediliyor. Savaş koşulları karşısında uluslararası ya da yerel düzeyde güçlü barış hareketlerinden bahsetmek pek mümkün değil. Benzer bir tespit kadın hareketlerinin içinden yükselen barış yanlısı, savaş karşıtı talepler bağlamında da yapılabilir. *Feminist Yaklaşımlar*’ın bu sayısı için Susan Grayzel’in *Women’s Identities at War: Gender, Motherhood, and the Politics in Britain and France During the First World War* (Savaşta Kadınların Kimlikleri: Birinci Dünya Savaşı’nda Toplumsal Cinsiyet, Annelik ve Britanya ile Fransa’da Siyaset) adlı kitabından “Feminizm Yargılanıyor: Kadınların İtirazı ve Barış Siyaset” adlı bölümü yayına hazırlarken, yüzyıl önce, çok benzer krizler ve kırılmalar bağlamında dünya ölçeğinde bir savaş yaşanırken, kadınların barış taleplerini hangi teorik çerçevelerle ve pratiklerle ortaya koyduklarını hatırlamanın, günümüzdeki tartışmalara katkı sunacağını düşündük. Britanya ve Fransa’nın siyasi farklılıklarına rağmen, kadınlar konusunda benzer bir siyaset izleyerek kadınların anneler olarak bu topyekün seferberliğe destek olmalarını talep ettiklerini belirten Grayzel dönemin egemen annelik söyleminin savaş karşıtı kadınların kendi siyasi duruşlarını temellendirmelerindeki etkisini ve kadınların bu söyleme hangi durumlarda nasıl karşı çıktığını inceler. Bu incelemeyi yaparken Fransız sosyalist, sendikacı, pasifist ve feminist bir öğretmen olan H  l  ne Brion’un savaş karşıtı duruşundan ötürü tutuklanmasına ve yargılanmasına olduğu kadar bu sıra dıŐı vakaya basında ve diğer çevrelerde verilen tepkilere de odaklanmaktadır.

Bugün Türkiye’de pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da köklü deđiŐ imler yaŐ anıyor. Bugünün eğitim anlayıŐ ı, kadın erkek eŐ itliđine Őüpheyle bakan, bilimsel ve akılcı yaklaŐ ımları sınırlandıran bir düŐünce sistemiyle Ő ekillendiriliyor. Eđitim politikaları; müfredattan, öğretilen değerlere, okul içi kültürden kıyafet ve davranıŐı biçimlerine, kurumların yapısından kurum içi iliŐ kilere kadar yeniden biçim kazanıyor. Eđitim konusu ve sorunu genel olarak her dönem bir tartıŐ ma konusu olmakla beraber Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AKP) iktidara geldiği 2002 yılından bugüne en temel ülke gündemlerinden birisi olmuŐ  durumda. Ayça Günaydın ve Esra AŐ an “Laik ve Cinsiyet EŐ itliđinden Yana Bir Eđitim” baŐ lıklı yazıda eğitim alanında yaŐ anan bu deđiŐ imi ve hedeflenen “dindar nesillerin” eğitiminin hangi araçlar ve uygulamalar üzerinden Ő ekillendirildiđini ele alıyor. “Yeni Türkiye’nin Cinsiyet Rejiminde Eđitim Politikaları   zerine” IŐ ık T  z  n ile yapılan s  yleŐ ide ise eğitim sisteminin geçirdiği dönüŐüm kadın ve   ocuk haklarına etkileri üzerinden ele alınıyor.

Emily Martin'in "Yumurta ve Sperm: Bilimin Basmakalıp Kadınlık ve Erkeklik Rollerine Dayanarak Oluşturduğu Romantizm" isimli makalesi bilimsel anlatıları ve bu anlatılarda kullanılan dili inceleyerek yumurta ve spermin nasıl basmakalıp kadınlık ve erkeklik rolleri üzerinden ele alındığını tartışıyor. Biyoloji ve tıp metinlerinin spermi yumurtayı dölleyen aktif, atılgan ve maceracı bir eril özne, yumurtayı ise kendisini dölleyecek spermi pasif bir şekilde bekleyen, yardıma muhtaç bir genç kadın olarak resmetmelerini eleştiriyor. Bu betimlemelerin bilimsel olarak da geçerlilik taşımadığını, dölleme sürecinde hem yumurtanın hem de spermin eşit derecede aktif olduğunu ve dölleme eyleminin karşılıklı etkileşimleri sonucunda gerçekleştiğini anlatıyor. Yazar, hücre düzeyinde gerçekleşen biyolojik süreçlerin neden ve nasıl toplumsal cinsiyet kalıp yargıları üzerinden anlatıldığını sorgulayarak bizi şimdiye kadar öğrendiğimiz bilimsel bilgileri tekrar gözden geçirmeye davet ediyor. "Bize Ait Bir Oda: Anneliğe, Kadınlığa ve Dişil Döngülere Dair Bir Sergi Üzerine Arzu Yayıntaş, Güneş Terkol ve Sevil Tunaboşlu ile Söyleşi"de ise 9 Mayıs-4 Haziran 2017 tarihleri arasında İstanbul'da izleyici ile buluşan "Bize Ait Bir Oda" sergisini, bu sergide emeği gecen üç kadın sanatçıdan dinliyoruz. Söyleşide, iktidarın ve medyanın tek tipleştirilen söyleminin aksine annelik ve kadınlık deneyimlerinin çok çeşitli olduğuna işaret ederek farklı kadınlık hâllerini izleyici ile beraber yeniden kurgulamayı, deneyim paylaşımını ve kadın dayanışmasını güçlendirmeyi hedefleyen "Bize Ait Bir Oda" üzerinden kadınlık, annelik ve doğurganlık üzerine toplumsal klişeler ve kalıp yargılar masaya yatırılıyor.

***

Bu topraklarda yaşamış olan Sırpuhi Düsap'ın (1841-1901) yazdığı ilk kitaptaki (*Mayda*, 1883) Mayda karakteri "Ben seni dünya sahnesinde görmek istiyorum, herkesin gözleri önünde fırtınalarla savaşmanı ve onların üstesinden gelmeni... Mücadele vermeden kavga olmaz..."der. Bu sayıyı yayımlamak üzereyken başka bir mücadeleci kadının, sevgili Şirin Tekeli'nin vefat haberini aldık. Pek çok feminist başucu kitabımızın çevirmeni veya yazarı olan akademisyen ve aktivist Şirin Tekeli mücadele direnci, umudu, inadı ve feminist merakıyla her daim bizlere ışık olmaya devam edecektir. Kendisini sevgiyle ve saygıyla anıyoruz.

***

Bu sayının kapak fotoğrafı 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü isimli Facebook hesabından alınmıştır. Fotoğraf 2017 8 Mart'ına aittir.